

10

Ιστορικοί για τα 100 χρόνια

Γιώργος Αναστασιάδης
Θάνος Βερέμης
Βασίλης Γούναρης
Βασίλης Καρδάσης
Βασίλης Κρεμμυδάς
Αντώνης Λιάκος
Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης
Μαρία Ρεπούση
Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης
Λουκιανός Χασιώτης

Μια ιστορική λιθογραφία

Η ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ, αναγεννημένη και απαστράπτουσα, στεφανώνει με κλαδί ελιάς τον ναύτη και τον τσολιά, που έγραψαν τη νέα λαμπρή σελίδα στην Ιστορία του Έθνους. Ο ήλιος της Ειρήνης ανατέλλει φωτί-

με τα μάτια του σήμερα

Ζοντας τα απελευθερωμένα εδάφη και τα νησιά του Αιγαίου, με φόντο τον σημαιοστολισμένο στόλο. Στον χάρτη καρφισωμένες σημαίες με τα πιο σημαντικά κατορθώματα του Ελληνικού

Στρατού. Δέκα σύγχρονοι ιστορικοί βλέπουν την εξιδανικευμένη παράσταση με τα μάτια του 2012. Σχολιάζουν, στοχάζονται και αναστοχάζονται για την ίδια και ό,τι αυτή συμβολίζει.

100

Ιστορικοί
για τα
100 χρόνια

Ο Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης είναι Ιστορικός, διευθυντής Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

Ενθουσιασμός αλλά και περισυλλογή

ΜΛΑΪΚΗ λιθογραφία εκδόθηκε στην Αθήνα, από τον Αύγουστο του 1913 και ύστερα, από τον εκδόστη Δράκο (Δημήτριο) Παπαδημητρίου (Στεμνίτσα Αρκαδίας 1859-Αθήνα 1940). Η καθαρότητα των μορφών που παρουσιάζονται και η αφέλεια της πλούσιας διήγησης παρουσιάζουν ενεργά τα αποτελέσματα των Βαλκανικών Πολέμων στη στεριά και τη θάλασσα, καθώς ο χάρτης των νέων ελληνικών χωρών αναγράφει σε ελληνικές σημαιούλες τις περιοχές, τις κυριότερες πόλεις και τα νησιά του Αιγαίου που κατέλαβε ο ελληνικός στρατός και στόλος.

Η Ελλάδα με «τα αρχαία της τα λούσα» και βασιλική κορώνα, με κλώνους δάφνης στα χέρια και μόνο ασπίδα στέκεται, στραμμένη δυτικά, στα τότε σύνορα της ελληνικής Μακεδονίας και της βουλγαρικής Θράκης και τείνει το χέρι με τη δάφνη στους νικητές, τον εύζωνο και τον ναύτη, οι οποίοι, με φρόντο την ελληνική

σημαία, ποδοπατούν την τουρκική και τη βουλγαρική σημαία, που έφερε σύνθημα «εμπρός διά τας Αθήνας» και πανηγυρίζουν χαιρετώντας. Είναι άοπλοι, τώρα που έχει ανατείλει ο ήλιος της Ειρήνης της Συνθήκης του Βουκουρεστίου, 26 Ιουλίου 1913. Εννέα πλοία φρουρούν το ήρεμο Αιγαίο με το «Αβέρωφ» στο κέντρο. Παρά την έκφραση του θριάμβου που επιχειρεί η εικόνα, υπάρχει

αυτοκυριαρχία και συγκρατημένη διάθεση, κινημένες ίσως από τη συνειδητοποιημένη ανάγκη περιχαράκωσης και προστασίας των «καταληφθέντων μερών». Επεκτατική

τάση εκφράζεται ανεπαίσθητα με τη σήμανση της ιταλοκρατούμενης Κω και της Ρόδου με ελληνικές σημαιούλες και ίδιο χρώμα με τα άλλα νησιά.

Αυτά ως ήρεμη αντίδραση στις τουρκικές αμφισβητήσεις για την κυριότητα των νησιών του Αιγαίου και τον διπλωματικό πυρετό που φθάνει μέχρι την απειλή νέου πολέμου και από τις δυο μεριές.

Κυρίαρχος ο ήλιος

Η επίκληση της Ειρήνης και της ισχύος των συνθηκών ταιριάζει στους Έλληνες νικητές, που θυμούνται τις δύο χρονολογίες των εθνικών τους εξορμήσεων, που δημιούργησαν την παλαιά Ελλάδα, το 1821 και τη νέα Ελλάδα, το 1912, αλλά μέχρι εκεί, αφού τώρα ο ευεργετικός και προστατευτικός ήλιος της Ειρήνης κυριαρχεί στο κέντρο της εικόνας.

Οι άοπλοι στρατιώτες και ναύτες και τα αγκυροβολημένα πλοία δείχνουν μια ήρεμη δύναμη που θέλει να αγνοεί τις συνειδητοποιημένες απειλές για τα νησιά*. Ομως η λαϊκή λιθογραφία προβάλλει χαμηλούς τόνους και περισυλλογή, αποθαρρύνοντας λαϊκιστικές εξάρσεις, στο πνεύμα της βενιζελικής διπλωματίας.

* «Απελευθέρωσιν Αιγαίου εκαιρετίσαμεν, πλήρη εκδίκησιν 1821. Φύλακες γρηγορείτε!» ήταν οι φωνές που ακούονταν στα πρώτα γενέθλια της ελευθερίας των νησιών το φθινόπωρο του 1913.